

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про внесення зміни до Статуту
внутрішньої служби Збройних Сил України щодо особливостей
проходження військової служби та виконання завдань посадовими
особами підрозділів психологічної підтримки персоналу»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Збройна агресія РФ проти України та тривале ведення бойових дій обумовлюють надзвичайну важливість належного функціонування системи психологічного забезпечення у Збройних Силах України. Від рівня та якості організації цієї роботи значною мірою залежать психологічна готовність, мотивація та рівень підготовки особового складу, боєздатність підрозділів, а також результативність виконання поставлених завдань.

На сьогоднішній день діяльність осіб, які виконують функції у системі психологічного забезпечення Збройних Сил України, регламентується частково нормами Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, частково – підзаконними актами, зокрема: Порядком організації психологічної допомоги в системі Міністерства оборони України, затвердженим наказом Міністерства оборони України від 11.11.2025 №768, Положенням про Управління психологічного забезпечення, затвердженим наказом Міністерства оборони України від 02.05.2024 №278/нм, та деякими іншими нормативними актами.

Разом із тим, наведені вище нормативні акти мають певну неузгодженість між собою (оперують різними поняттями щодо одних і тих самих процесів у сфері психологічної діяльності, по-різному визначають статус посадових осіб, пропонують різні підходи до організації системи психологічного забезпечення і т.д.), а також в цілому не забезпечують чітке правове визначення статусу та підпорядкування посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу у Збройних Силах України, захист їх професійної незалежності.

Вказане обумовлює відсутність чіткого законодавчого закріплення структури та правового статусу підрозділів психологічної підтримки персоналу у Збройних Силах України, створює ризики можливості втручання командирів безпосередньо у професійну діяльність військових психологів та інших посадових осіб зазначених підрозділів, а також залучення відповідних фахівців до виконання невластивих їм завдань та функцій (що завдає шкоди виконанню основних обов'язків та знижує її ефективність). Крім того, такий стан речей не забезпечує гарантій незалежності висновків військових психологів та правових механізмів їх обов'язкового розгляду командирами (начальниками).

У свою чергу, існуючі недоліки в організації роботи у напрямку психологічної підтримки персоналу підрозділів Збройних Сил України призводять до:

зниження ефективності психологічного діагностування, психологічного відновлення та інших видів психологічної допомоги військовослужбовцям;

зниження загального рівня психологічної готовності особового складу до виконання поставлених службово-бойових завдань;

втрати об'єктивності оцінки морально-психологічного стану;

підвищення ризиків для психічного здоров'я військовослужбовців;

загального негативного впливу на боєздатність підрозділів.

Таким чином, вбачається об'єктивна необхідність удосконалення законодавчого регулювання функціонування системи психологічного забезпечення у Збройних Силах України та визначення правового статусу відповідних посадових осіб.

2. Мета і завдання прийняття акта

Метою даного законопроекту є підвищення ефективності системи психологічного забезпечення у Збройних Силах України, усунення правових колізій, створення єдиного підходу правового регулювання діяльності військових психологів та інших посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу, а також забезпечення незалежності їх професійної діяльності.

Основними завданнями законопроекту є:

закріплення на законодавчому рівні структури системи психологічного забезпечення у Збройних Силах України та визначення вертикалі її функціонального підпорядкування;

встановлення гарантій професійної діяльності посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу;

регламентація взаємодії посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу з командирами (начальниками);

удосконалення механізмів управління у сфері морально-психологічного забезпечення, виховної роботи та психологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України.

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту акта

Законопроектом пропонується доповнити Статут внутрішньої служби Збройних Сил України, затверджений Законом України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України», новою статтею 28⁻¹, положеннями якої:

визначається система психологічного забезпечення у Збройних Силах України, її структура, склад (відповідні органи, підрозділи та посадові особи) та місце в управлінні ЗСУ;

визначається коло посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу;

закріплюється порядок їх призначення та звільнення;

встановлюється подвійна підпорядкованість посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу (з питань професійної діяльності – функціональній вертикалі системи психологічного забезпечення у Збройних Силах України; з питань служби – командирі військової частини (начальнику установи, організації) Збройних Сил України);

встановлюються заборони для командирів щодо втручання безпосередньо у професійну діяльність військових психологів та впливу на їх висновки;

регламентується порядок взаємодії військових психологів з командирами щодо підтримки належного морально-психологічного стану особового складу, а також здійснення заходів з метою забезпечення психологічної готовності військовослужбовців до виконання завдань за призначенням;

встановлюється обов'язковість розгляду рекомендацій посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу;

передбачається, що порядок діяльності підрозділів психологічної підтримки персоналу визначається Міністерством оборони України.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Сфера правових відносин, у якій пропонуються нововведення, регулюється Конституцією України, Законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України, затвердженим Законом України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України», наказом Міністерства оборони України від 11.11.2025 №768 «Про затвердження Порядку організації психологічної допомоги в системі Міністерства оборони України», наказом Міністерства оборони України від 02.05.2024 №278/нм «Про затвердження Положення про Управління психологічного забезпечення» та деякими іншими нормативно-правовими актами.

Пропонується внесення зміни до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, що буде достатнім для досягнення цілей, визначених законопроектом.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не вимагатиме додаткових витрат із Державного бюджету України та/або інших бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття проекту Закону України «Про внесення зміни до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо особливостей проходження військової служби та виконання завдань посадовими особами підрозділів психологічної підтримки персоналу» сприятиме удосконаленню правового регулювання діяльності системи психологічного забезпечення у Збройних Силах України, забезпечить належну ієрархію та узгодженість між нормативно-правовими актами у зазначеній сфері, визначить на законодавчому рівні правовий статус та особливості підпорядкування

посадових осіб підрозділів психологічної підтримки персоналу, гарантії їх професійної незалежності та базові принципи діяльності, та в цілому сприятиме підвищенню ефективності виконання вказаними підрозділами поставлених завдань в умовах воєнного стану.

Народний депутат України

Сергій ГРИВКО

«__» _____ 2026 року

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гривко Сергій Дмитрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000C00C310056D9E600
Дійсний до: 28.07.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
110д9/1-2026/94327 від 27.04.2026

2214293